

Wiadomości

• N O R M A L I Z A C J A •

PKN

2/2018

ZARZĄDZANIE RYZYZKIEM

■ Nowelizacja ISO 31000

■ Nowy poradnik ISO 9001

2/2018

3 OD REDAKCJI

AKTUALNOŚCI

4 Umowa o współpracy - CEN, CENELEC, ERA

5 Stanowisko CEN i CENELEC ws. cyberbezpieczeństwa

ZARZĄDZANIE RYZYKIEM

6 Nowelizacja ISO 31000

8 Nowa broń w zarządzaniu ryzykiem

12 Zachowaj spokój

Z PRAC NORMALIZACYJNYCH

16 Znormalizowane kody krajów

18 Artykuły żywnościowe - oznaczanie pierwiastków śladowych

20 Sprawdziany graniczne

21 Nowy poradnik ISO 9001

22 ORGANIZACJE TECHNICZNE - styczeń 2017

„WIADOMOŚCI PKN” to miesięcznik elektroniczny publikowany cyklicznie na stronie internetowej PKN www.pkn.pl od numeru 9/2011.

ZESPÓŁ REDAKCYJNY

Redaktor prowadzący:

Joanna Skalska – tel. 22 556 74 62

Redaktorzy:

Marta Hejduk – tel. 22 556 77 09

Aleksandra Kurzep – tel. 22 556 75 07

Skład:

Oskar Sztajer – tel. 22 556 77 62

REDAKCJA:

00-950 Warszawa, skr. poczt. 411

ul. Świętokrzyska 14

e-mail: redakcja@pkn.pl

WYDAWCA:

Polski Komitet Normalizacyjny, ul. Świętokrzyska 14, 00-050 Warszawa

Materiały publikowane w miesięczniku „Wiadomości PKN” są chronione prawami autorskimi. Ich kopiowanie i rozpowszechnianie (w całości lub części) wymaga zgody wydawcy, a cytowanie powołania się na źródło.

Artykuły publikowane w miesięczniku przedstawiają punkt widzenia Autorów i nie zawsze są tożsame z poglądami wydawcy. Redakcja zastrzega sobie prawo do adiacji tekstów i zmiany tytułów. Materiałów niezamówionych redakcja nie zwraca. Redakcja nie ponosi odpowiedzialności za treść ogłoszeń.

© Copyright by Polski Komitet Normalizacyjny

Zdjęcia © Adobe Stock

Okładka © Thermchai / Adobe Stock

Szanowni Czytelnicy!

Wszystkie działania podejmowane przez każdą organizację są obarczone ryzykiem. Ryzyka nie można wyeliminować, można jednak je zidentyfikować, zanalizować i ewaluować. Umiejętne zarządzanie ryzykiem ma zatem strategiczne znaczenie dla zarządzania przedsiębiorstwem. Zarządzanie ciągłością działania to z kolei zdolność do zaplanowania i zareagowania na niekorzystne sytuacje w celu kontynuacji działania na akceptowalnym, wcześniej zdefiniowanym poziomie. Te koncepcje uzupełniają się, tworząc razem całościowe podejście do ryzyka. O nowelizacji normy ISO 31000 *Risk management*, zarządzaniu ciągłością działania i ryzykiem przeczytaj Państwo w bieżącym numerze Wiadomości PKN 2/2018.

Życzę ciekawej lektury

Joanna Skalska

CEN, CENELEC i ERA potwierdzają swoją współpracę

12 lutego 2018 r. podpisana została odnowiona umowa o współpracy między Europejskim Komitetem Normalizacyjnym (CEN), Europejskim Komitetem Normalizacyjnym Elektrotechniki (CENELEC) i Europejską Agencją Kolejową (ERA) – dzięki temu jeszcze bardziej zwiększy się harmonizacja norm technicznych dla kolei.

Odnowiona umowa - długotrwała współpraca

Dzięki porozumieniu - CEN i CENELEC wspólnie z ERA zapewnią kompleksowy zestaw dokumentów technicznych mających na celu zagwarantowanie wysokiego poziomu bezpieczeństwa kolejowego i interoperacyjności oraz poprawę pozycji konkurencyjnej sektora kolejowego. Partnerzy współpracują już przy wielu projektach i w wielu dziedzinach technicznych, ich celem jest zmniejszenie liczby sprzecznych specyfikacji technicznych w tym sektorze.

Współpraca ważna dla upowszechnienia normalizacji w UE

Normalizacja jest kluczowym elementem wielu polityk UE i realizacji celów politycznych. Dlatego silna międzysektorowa i interdyscyplinarna współpraca między CEN i CENELEC oraz Agencjami UE ma kluczowe znaczenie w efektywnym wykorzystaniu normalizacji w tworzeniu polityki UE. Jako Agencja odpowiedzialna za rozwój specyfikacji kolejowych, ERA zapewnia państwom członkowskim UE i Komisji pomoc techniczną w zakresie bezpieczeństwa kolei i interoperacyjności.

Oprac. J.S.
na podstawie www.cencenelec.eu

Stanowisko CEN i CENELEC w sprawie ustawy o cyberbezpieczeństwie

Europejskie organizacje normalizacyjne CEN i CENELEC pozytywnie odniosły się do propozycji Komisji Europejskiej dotyczącej zmian w prawie w zakresie cyberbezpieczeństwa „Cybersecurity Act” [COM (2017) 477], mającej na celu rozwiązanie problemu obecnego rozdrobnienia na rynku europejskim. W tym aspekcie zobowiązały się do udziału w dyskusjach trwających w Parlamencie Europejskim, Radzie Unii Europejskiej i Europejskim Komitecie Ekonomiczno-Społecznym, aby zapewnić spójne europejskie podejście do cyberbezpieczeństwa.

Zalecenia CEN i CENELEC mają na celu:

- zdefiniowanie tego, co rozumie się przez „produkty i usługi ICT”, o których jest mowa w dokumencie, oraz zwrócenie się do KE z wnioskiem o formalne nawiązanie współpracy z europejskimi organizacjami normalizacyjnymi w celu ustanowienia priorytetowej listy produktów, usług oraz kompetencji i kwalifikacji cyfrowych; dzięki temu normalizacja spełni aktualne potrzeby rynku;
- zaproszenie formalnie uznanych krajowych, europejskich i międzynarodowych organizacji normalizacyjnych do zdefiniowania wymagań i norm, które mają być stosowane w systemach certyfikacji, nadając priorytet Normom Międzynarodowym;
- zastosowanie nowych ram prawnych, które zapewnią wyraźny rozdział między prawodawstwem, normami i oceną zgodności - dzięki którym uniknie się tworzenia nowych praktyk (powodujących zamieszanie na rynku);
- dokonanie przeglądu wymagań technicznych zawartych w celach bezpieczeństwa, aby były spójne z nowoczesnymi najlepszymi praktykami i by można było je w pełni zastosować w rzeczywistych przypadkach.

Oprac. J.S.
na podstawie www.cencenelec.eu

Nowelizacja ISO 31000

ZARZĄDZANIE RYZYKIEM

Żyjemy w nieustannie zmieniającym się świecie, w którym każdego dnia zmagamy się z niepewnością. Ale to, jak organizacja radzi sobie z tą niepewnością, może być kluczowym predyktorem sukcesu.

Ryzyko jest niezbędną częścią prowadzenia działalności, a w świecie, w którym ogromne ilości danych przetwarzane są coraz szybciej, identyfikacja i minimalizowanie ryzyka jest wyzwaniem dla każdej firmy. Nic więc dziwnego, że wiele kontraktów i umów ubezpieczeniowych wymaga dobrej praktyki zarządzania ryzykiem.

Norma ISO 31000 określa, w jaki sposób firmy mogą zintegrować podejmowanie decyzji opartych na ryzyku z administrowaniem, planowaniem, zarządzaniem, raportowaniem, polityką, wartościami i kulturą organizacji.

Dla kogo przeznaczona jest ISO 31000?

ISO 31000 ma zastosowanie do wszystkich organizacji, niezależnie od ich rodzaju, rozmiaru, działalności i lokalizacji oraz obejmuje wszystkie rodzaje ryzyka. Norma została opracowana przez wielu interesariuszy i jest przeznaczona do użytku przez każdego, kto zarządza ryzykiem.

Jakie są korzyści z wdrożenia normy?

ISO 31000 pomaga organizacjom opracować strategię zarządzania ryzykiem, aby skutecznie je identyfikować i łagodzić, zwiększając w ten sposób prawdopodobieństwo osiągnięcia celów i ochronę swoich aktywów. Nadrzędnym celem jest rozwój kultury zarządzania ryzykiem, w której pracownicy i zainteresowane strony są świadomi znaczenia jego monitorowania i zarządzania nim.

Wdrożenie ISO 31000 pomaga organizacjom dostrzegać zarówno szanse, jak i negatywne konsekwencje związane z ryzykiem, a także umożliwia bardziej świadome, a przez to bardziej skuteczne, podejmowanie decyzji. Może być aktywnym elementem usprawniającym zarządzanie organizacją, a ostatecznie zwiększającym jej wydajność.

Dlaczego norma została znowelizowana?

Wszystkie normy ISO są poddawane przeglądowi co pięć lat, a następnie, w razie potrzeby, korygowane. Znowelizowana wersja normy ISO 31000 została opublikowana w 2018 r. Uwzględnia ewolucję rynku i nowe wyzwania, przed którymi stanęły firmy i organizacje. Norma została opublikowana po raz pierwszy w 2009 r. Przez te kilka lat zwiększyła się złożoność systemów gospodarczych, a co za tym idzie - ryzyko. Pojawiły się nowe czynniki takie jak np. waluta cyfrowa, które mogą oznaczać nowe i różne rodzaje ryzyka dla organizacji na skalę międzynarodową.

Jakie są główne zmiany w znowelizowanej wersji?

ISO 31000:2018 zapewnia bardziej strategiczne wytyczne niż ISO 31000:2009 i kładzie większy nacisk zarówno na zaangażowanie kierownictwa wyższego szczebla, jak i integrację zarządzania ryzykiem z organizacją. Związane jest to z wymaganiem opracowania oświadczenia lub polityki potwierdzającej zobowiązanie do zarządzania ryzykiem, wyznaczenia odpowiedzialności na odpowiednich poziomach w organizacji oraz zapewnienia przydzielenia niezbędnych środków na zarządzanie ryzykiem.

Zmieniona norma wymaga również, aby zarządzanie ryzykiem było częścią struktury, procesów, celów, strategii i działań organizacji. Większy nacisk kładzie na tworzenie wartości jako kluczowego czynnika zarządzania ryzykiem i zawiera inne powiązane zasady takie jak: ciągłe doskonalenie, włączanie interesariuszy, dostosowywanie do potrzeb klienta, uwzględnia czynniki ludzkie i kulturowe.

Norma jest bardziej przejrzysta i prostsza. Terminologia jest zwarta, niektóre terminy zostały przeniesione do Przewodnika ISO 73 *Zarządzanie ryzykiem - Słownik*, który jest przeznaczony do stosowania równoległe z ISO 31000.

A co z certyfikacją?

ISO 31000 zawiera wytyczne, a nie wymagania i dlatego nie jest przeznaczona do certyfikacji.

Jak zacząć?

Bądź świadomy kluczowych celów swojej organizacji - pomoże ci to wyjaśnić cele i wymagania twojego systemu zarządzania ryzykiem.

Oceń swoją obecną strukturę zarządzania - pomoże to w przydzieleniu odpowiednich ról, obowiązków i procedur sprawozdawczych, jeśli chodzi o ryzyko.

Określ swój poziom zaangażowania - jakie zasoby będziesz mógł przeznaczyć na wdrożenie lub utrzymanie systemu zarządzania ryzykiem.

Opracowano na podstawie
Broszury ISO 31000 Risk management
@ISO 2018
J.S.

Nowa broń w zarządzaniu ryzykiem

„Ryzyko, rzecz jasna, może pochodzić z różnych źródeł”

Nowa wersja normy ISO 31000 została opublikowana na początku tego roku. Czy dopiero co znowelizowana norma sprawi, że nasza przyszłość będzie bezpieczniejsza w sytuacji, gdy przybywa zagrożeń, którym muszą stawić czoła rządy, organizacje i inne podmioty społeczne?

Dziesięć lat temu zarządy banków i innych instytucji finansowych świata były przerażone wiadomościami o upadku renomowanych i bardzo szanowanych firm, takich jak Lehman Brothers, Bear Stearns czy Northern Rock. Alan Greenspan – były szef amerykańskiej Rezerwy Federalnej – opisał ten światowy wstrząs jako „kredytowe tsunami”. Następstwa globalnego kryzysu finansowego wciąż są odczuwalne dla przedsiębiorstw rodzinnych, rządów czy przemysłu. Od tamtego czasu zwrócono większą uwagę na ryzyko oraz podatność na ryzyko – jak nim zarządzać; jak się na nie przygotować; jak na nim skorzystać; jak się z niego uczyć. W naszym coraz bardziej złożonym i współzależnym świecie, politycznie niepewnym, gospodarczo niejasnym, z drakońskimi oszczędnościami w tle, te pytania są bardziej aktualne niż kiedykolwiek, a potrzeba wzorca w postaci dobrych praktyk jeszcze bardziej konieczna.

Jak zarządzać ryzykiem?

Kevin Knight, przewodniczący grupy roboczej ISO, która opracowała normę ISO 31000 dot. zarządzania ryzykiem opublikowaną w 2009 r., podsumował ją krótko: „Ryzyko jest nieodłącznie związane ze wszystkimi działaniami. I można utrzymywać, że do globalnego kryzysu finansowego doszło dlatego, że zarządy i kierownictwa nie umiały dobrze zarządzać ryzykiem. Można oczekiwać, że ISO 31000 pomoże przedsiębiorstwom przemysłowym i handlowym, publicznym i prywatnym zwalczyć bezboleśnie kryzys”.

Ryzyko, rzecz jasna, może pochodzić z różnych źródeł – niepewności na rynkach finansowych, zagrożeń wynikających z nieudanych przedsięwzięć (w czasie ich projektowania, przygotowywania i realizowania), zobowiązań prawnych, ryzyka kredytowego, wypadków, przyczyn naturalnych i katastrof – i może prowadzić do poważnych szkód. Wystarczy spojrzeć na spustoszenie i straty w ludziach, jakie spowodowała Irma na Karaibach czy niszczycielskie powodzie w Indiach i Bangladeszu.

Tam, gdzie ryzyko tam i możliwości

Nauka przychodzi z trudem, ale w końcu przychodzi, więc i ryzyko może znaleźć zastosowanie. Na przykład w Japonii stałe zagrożenie trzęsieniami ziemi i tajfunami doprowadziło do powstania jednego z najbardziej zaawansowanych systemów zarządzania sytuacjami kryzysowymi na świecie. Następnie system przystosowano do potrzeb obrony przed atakiem rakietowym. Władze mogły w tej chwili wysłać wiadomość do każdego telefonu komórkowego w kraju, a nawet przerwać transmisję radiową i telewizyjną. W czasie gdy świat wchodzi w nową „inteligentną” erę, to technologia niesie ze sobą nowe rodzaje zagrożeń, począwszy od robotów, przez sztuczną inteligencję czy samouczenie się maszyn, aż po Internet Rzeczy. Tutaj też poszukiwanie odpowiedzi na nowe wyzwania doprowadziło do powstania innowacyjnych rozwiązań. Na przykład technologia łańcucha blokowego (*blockchain technology*) – złożony zestaw

algorytmów, który umożliwiłby elektroniczny obrót kryptowalutami (...). Pomimo obaw związanych z nieprzewidywalną naturą walut cyfrowych i możliwością dokonywania oszustw, banki testują tę technologię z myślą o przyspieszeniu transakcji typu *back-office*. Aby sprostać całej lawinie nowych wyzwań, duże i małe organizacje na całym świecie zaczynają rozumieć potrzebę włączenia zintegrowanego zarządzania ryzykiem w swoje strategie biznesowe. Zgodnie z tym ogólny zakres ISO 31000 – pierwszej normy dotyczącej zarządzania ryzykiem – został opracowany nie w celu zaspokojenia potrzeb konkretnej branży, systemu zarządzania czy dziedziny tematycznej, ale by w miarę możliwości udostępnić najlepsze praktyki i wytyczne wszystkim zainteresowanym działaniami związanymi z zarządzaniem ryzykiem.

Z duchem czasu

Na przykład według Grupy Thales – wiodącej organizacji w sektorze bezpieczeństwa – zarządzanie ryzykiem środowiskowym i socjalnym oraz rozwój norm i procedur ma kluczowe znaczenie. Jason Brown, Dyrektor Thales na Australię i Nową Zelandię, jest przewodniczącym Komitetu Technicznego ISO/TC 262 *Risk management*. O ISO 31000 mówi: „norma pomaga w planowaniu i podejmowaniu decyzji w obszarach tak różnych jak finanse, inżynieria, loty kosmiczne czy bezpieczeństwo międzynarodowe”. Idąc z duchem czasu, pionierska norma ISO dot. zarządzania ryzykiem jest zweryfikowana i jej nowa wersja ukazała się na początku 2018 roku. Poprawienie w 2015 roku samej ISO 31000 oraz zawierającego terminologię wykonawczą przewodnika ISO Guide 73, sprawiło, że zasady i wytyczne zawarte w normie pozostaną przydatne dla jej użytkowników, a przegląd z 2018 r. jest kolejnym krokiem w kierunku uczynienia zarządzania ryzykiem łatwiejszym, klarowniejszym i nadal zrozumiałym. Tekst został skrócony do podstawowych pojęć, aby stworzyć, jaśniejszy i bardziej zwięzły dokument, który jest łatwiejszy do odczytania, a jednocześnie wciąż nadaje się do szerokiego stosowania. Brown podkreśla, że model oparty na zasadach ISO 31000 i otwarte podejście do systemu, a także stały nacisk na bezustannie powtarzalny charakter oceny ryzyka, utrzymuje i zapewnia przydatność normy w wielu różnych dziedzinach.

„Rządy, duże i małe przedsiębiorstwa, ale w rzeczywistości wszyscy ci, którzy chcieliby osiągnąć jakieś cele w naszym coraz bardziej skomplikowanym świecie, odczuwają korzyści, stosując w swoich działaniach normę 31000 jako przewodnik w zarządzaniu ryzykiem” – mówi. Wskazuje, że nowa wersja usprawniła i udoskonaliła najważniejsze elementy i podkreśla nieustająco powtarzalny charakter tego procesu. „Ważną cechą rekursywnego, iteracyjnego modelu jest jego znaczenie w zmniejszaniu niepewności w wysoce niestabilnym i niepewnym środowisku operacyjnym, w którym wymóg monitorowania i ciągłej oceny ryzyka jest często spowodowany zdarzeniami zewnętrznymi”.

Tworząc wzrost

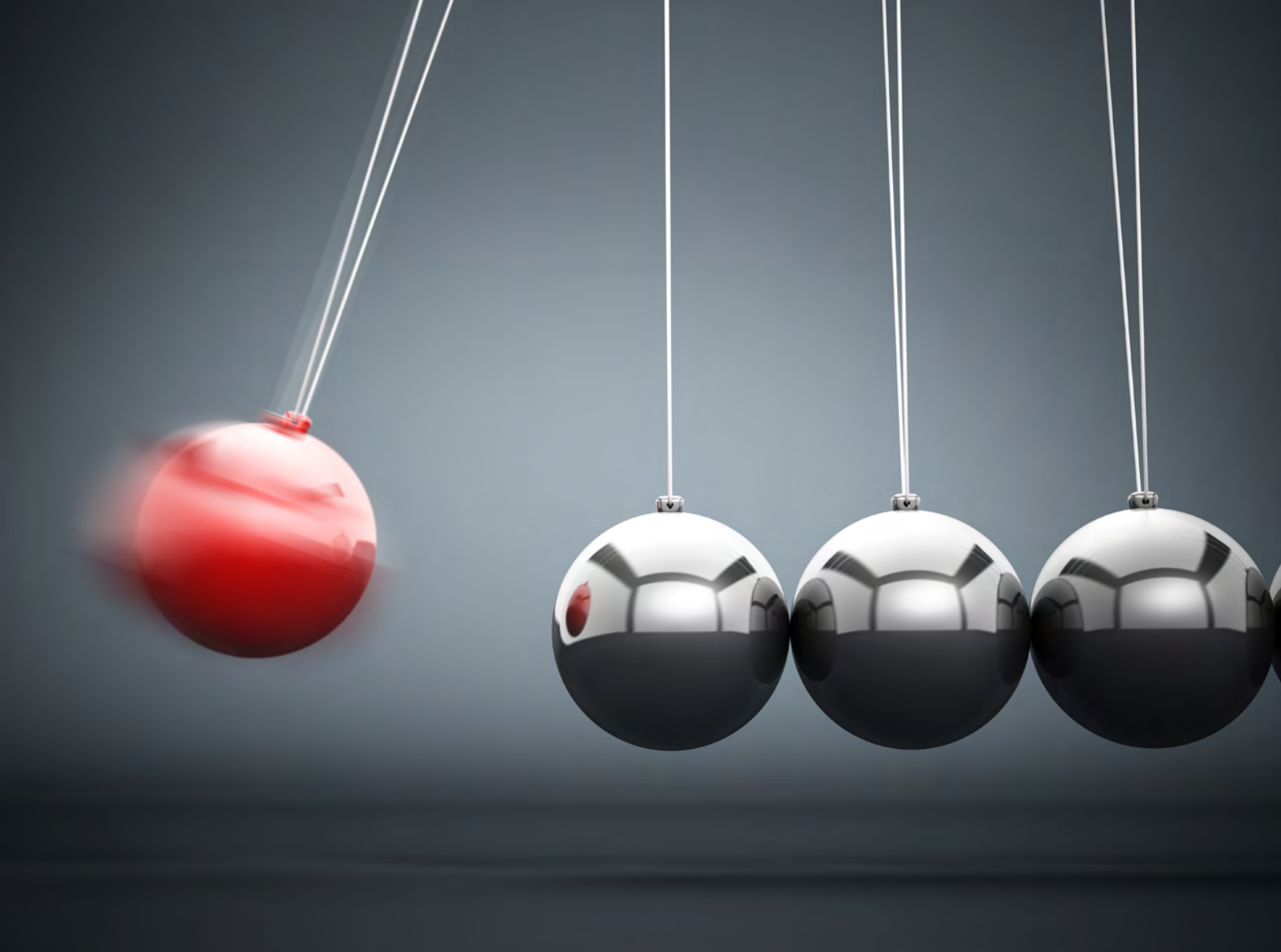
Regionem czerpiącym korzyści z normy ISO 31000 jest Ameryka Łacińska. Jorge Escalera, członek meksykańskiej delegacji w Komitecie Technicznym ISO/TC 262 *Security and resilience*, wskazuje, że temat zarządzania ryzykiem jest wprawdzie dość nowy w Ameryce Łacińskiej, ale jego popularność szybko rośnie. Wiele organizacji – jak twierdzi – coraz bardziej proaktywnie podchodzi do włączania ISO 31000 w zarządzanie ryzykiem w ramach ogólnych systemów zarządzania. Escalera jest także dyrektorem firmy Risk Mexico oferującej rozwiązania dla edukacji, certyfikacji oraz doradztwo w sektorze prywatnym i publicznym. „Risk Mexico promuje wdrożenia zarządzania ryzykiem zgodnie z zasadami ISO 31000 i w każdym procesie doradczym, jaki prowadzimy, podstawowe zasady naszych działań opierają się na wdrażaniu zarządzania ryzykiem, co generuje zysk dla naszych klientów i dostarcza korzyści naszej społeczności” – tłumaczy.

To nie takie łatwe

Współpraca i współdziałanie są tak samo ważne. I chociaż rozwój spójnego systemu postępowania nie jest prostym zadaniem, to ISO 31000 czyni duży krok w tym kierunku. To jasne, że potrzeba więcej niż zastosowanie zmodyfikowanej normy ISO 31000, żeby uniknąć takich rzeczy jak kolejny globalny kryzys finansowy, jednak norma będzie pomocna w zrozumieniu przyczyn i identyfikacji środków potrzebnych do obniżenia niepewności co do naszej finansowej przyszłości. Jason Brown mówi tak: „Podjęcie działań koniecznych do zmniejszenia niepewności wymaga gotowości wszystkich zaangażowanych stron. Niektóre z tych działań muszą obejmować przejrzystość operacji finansowych, dobre przepisy, zgodność z procedurami, ich nienaruszalność oraz odpowiedzialność, a także – co ważne – dobre rządzenie”. A co w przyszłości – jakie będą następne kroki, jeśli chodzi o ISO 31000? Działania Komitetu Technicznego będą się koncentrować między innymi na poprawie absorpcji normy na świecie. I rzeczywiście, jeden z przykładów zwiększonego zainteresowania (normą) pochodzi z Ameryki Łacińskiej. Brown mówi o tym: „Powstaje sporo pomysłów w niektórych krajach członkowskich. Należy do nich specjalna hispanojęzyczna grupa zadaniowa do spraw tłumaczeń, która zapewni ujednoczone podejście w hiszpańskim; dotyczy to 400 milionów osób mówiących tym językiem, który jest językiem oficjalnym w aż 21 krajach świata, i obejmuje Południową, Środkową i Północną Amerykę, Hiszpanię oraz część Afryki i Europy”. Trzeba więc obserwować ten obszar.

Tłum. P. M.

Źródło: [https://www.iso.org/files/live/sites/isoorg/files/news/magazine/ISOfocus%20\(2013-NOW\)/en/2017/ISOfocus_125/ISOfocus_125_EN.pdf](https://www.iso.org/files/live/sites/isoorg/files/news/magazine/ISOfocus%20(2013-NOW)/en/2017/ISOfocus_125/ISOfocus_125_EN.pdf)

ZACHOWAJ SPOKÓJ

– pierwsza zasada ciągłości działania

Barnaby Lewis

Pewne rzeczy trudno przewidzieć. Inne są mało prawdopodobne. W biznesie, tak jak w życiu, obie sytuacje mogą się przydarzyć jednocześnie, całkowicie nas zaskakując. Konsekwencje mogą spowodować poważne zakłócenia. Dlatego właściwe planowanie, poprzez zarządzanie ciągłością działania, jest niezbędne dla firm, które chcą działać jak najprężniej.

Nowe milenium przyniosło dwa ciekawe przykłady - zarówno tego nieprzewidywalnego, jak i mało prawdopodobnego wydarzenia. 2000 to rok przestępny kończący wiek. Było to całkowicie możliwe do przewidzenia (zdarza się to zawsze, kiedy rok jest podzielny przez 400). Jednak mało prawdopodobne: w zasadzie do tej pory zdarzyło się tak tylko raz (w roku 1600, niecałe 20 lat po wprowadzeniu kalendarza gregoriańskiego).

Znacznie mniej przewidywalne zdarzenie miało miejsce w 2000 roku w antykwariacie na północy Anglii. Właściciel Barter Books znalazł niejasny plakat informacyjny z czasów wojny. To z kolei zapoczątkowało pewien globalny fenomen - te pięć słów ukuło jeden z najczęściej kopiowanych memów w historii: *Keep Calm and Carry On*.

Od propagandy do bezpieczeństwa publicznego

To wyrażenie jest datowane na rok 1939 - na okres zanim systemy zarządzania zaistniały jako część zdefiniowanego podejścia. Bardzo dobrze podsumowuje ono wagę wytrwałości i zachowania zimnej krwi w chwilach kryzysu. Jednak, jak twierdzi James Crask - lider grupy roboczej ISO ds. ciągłości działania i odporności organizacyjnej - chodzi o coś więcej niż zachowanie kamiennej twarzy w radzeniu sobie ze złożonością współcześnie prowadzonej działalności.

James Crask jest przewodniczącym grupy roboczej odpowiedzialnej za normy ISO obejmujące ciągłość działania i odporność organizacyjną oraz piastuje stanowisko Head of Risk w brytyjskiej Agencji ds. Likwidacji Obiektów Jądrowych. Zajmuje się więc tym, jak ludzie i przedsiębiorstwa unikają klęsk i jak radzą sobie po ich wystąpieniu. W ramach prac nad normami takimi jak ISO 22301 *Societal security - Business continuity management systems - Requirements*, James dzieli się z pozostałymi ekspertami fachową wiedzą zdobytą podczas pracy w strukturach lokalnych władz, a także Londyńskiej Straży Pożarnej (London Fire Brigade) i „Wielkiej Czwórki”.

Zacząłem więc od pytania, jaka jest różnica między zarządzaniem ryzykiem, zarządzaniem kryzysowym a ciągłością działania. „Mają wspólny cel, jakim jest zapewnienie ochrony. Zarządzanie ryzykiem koncentruje się zazwyczaj na określonych zagrożeniach i szansach, podczas gdy ciągłość działania zapewnia plan naprawczy, który można wykorzystać w każdych okolicznościach, gdy coś pójdzie nie tak i działania

firmy zostaną zakłócone. Powszechna akceptacja stosowanej od wielu lat koncepcji została sformalizowana w ISO 22301”. Zarządzanie ciągłością działania polega na przygotowaniu planu naprawczego, aby móc wszystko odbudować po katastrofach, które mogą nastąpić. W połączeniu z zarządzaniem ryzykiem, organizacje mają dostęp do kompleksowego systemu identyfikacji potencjalnych zagrożeń w celu uniknięcia skutków katastrof zanim te nastąpią; założenie wystąpienia nieprzewidzianych okoliczności i określenie procedur, które ograniczą ich skutki, jeśli pomimo najlepszych starań nastąpi katastrofa; jak najszybszy powrót do równowagi. „Najważniejszą rzeczą jest unikanie wypadków, a przede wszystkim zapewnienie bezpieczeństwa ludziom i środowisku”.

Spoglądając w przyszłość

Jednak, jak wyjaśnia James, istnieje szerszy aspekt zarządzania ciągłością działania, która z kolei przekłada się na długoterminową odporność. „W perspektywie długoterminowej firma, która naprawdę zrozumiała proces identyfikacji zagrożeń niezbędny dla jej przetrwania, zastosuje go w oferowanych przez siebie produktach i usługach”. Innymi słowy, odporność jest czymś więcej niż tylko odpornością na trzęsienia ziemi lub powodzie, może przekładać się na spojrzenie na środowisko biznesowe i przemysłowe, czy rokowania na przyszłość są dobre.

Z perspektywy czasu na pewne rzeczy patrzemy inaczej, wnikliwiej; warto więc zadać pytanie, czy właściciele wypożyczalni wideo lub producenci filmów do aparatów mogliby czerpać korzyści ze zintegrowanego podejścia do ciągłości działania. Jestem prawie pewien, że producenci dysków twardej, konsol do gier, a może nawet aut z silnikami spalinowymi zadają bardzo ciekawe pytania dotyczące ich przyszłości.

Wydawać by się mogło, że najważniejsze kwestie nie są ujęte w zakresie ISO 22301 (lepiej opisane w ISO 22316, *Security and resilience - Organizational resilience - Principles and attributes*), jednak istnieją pewne powiązania. Zaledwie kilka miesięcy temu wiceminister ds. Przemysłu i Technologii Informatycznej (Ministry of Industry and Information Technology) w Chinach, Xin Guobin, ogłosił, że rząd planuje zakończyć sprzedaż samochodów spalających paliwa kopalne. To odważne i przyszłościowe posunięcie, odpowiedź na szkodliwe działanie pojazdów na zdrowie osób mieszkających w zanieczyszczonych

przez spaliny miastach, a także w miejscach dotkniętych najpoważniejszymi skutkami zmian klimatycznych.

Niszczące efekty

W chwili gdy piszę ten artykuł, poziom zniszczeń wywołanych przez huragan Irma, najsilniejszy huragan od ponad 10 lat, rośnie. Irma deprecjuje po piętach Harveyowi, który zaledwie 2 tygodnie wcześniej przetoczył się m.in. przez stan Teksas, powodując ogromne zniszczenia. Jeśli chodzi o wpływ na działalność gospodarczą w samym Houston, według dotychczasowych danych jest mowa o dziesiątkach miliardów USD. Podczas gdy w przypadku niektórych firm jest to kwestia przeprowadzenia poważnych rozmów ze swoją firmą ubezpieczeniową, dla innych, to będzie koniec drogi.

Dla tych, którzy przetrwali, nie ma wątpliwości co do powagi zadania; zrobią to tylko dzięki poważnemu planowaniu i zrównoważonemu rozwojowi. Niezależnie od tego, czy jest to połączenie zdrowego rozsądku i świadomości biznesowej, czy też konsekwentne, zdefiniowane podejście, ciągłość działania polega na nieustannym sprawdzaniu, co się dzieje za rogiem. Podsumowując, ISO 22301 i ISO 22316 nie mogą pomóc w dokładnym przewidywaniu przyszłości, ale mogą pomóc w dostrzeżeniu kształtu tego, co nadchodzi i odpowiednim przygotowaniu.

W przypadku burz nad Atlantykiem w 2017 roku, nacisk kładziony jest na ograniczanie strat w ludziach i chociaż jest zbyt wcześnie, aby mówić z pewnością, wydaje się, że roztropność planistów znacznie zmniejszyła liczbę potencjalnych ofiar śmiertelnych. Amerykańskie organizacje, takie jak National Hurricane Centre i Federal Emergency Management Agency (FEMA), opracowały własne protokoły zarządzania kryzysowego, wspomagające unikanie katastrof i odbudowę na poziomie krajowym, ale wiele z zasad tam opisanych jest bardzo podobnych do zasad zarządzania ciągłością działania.

Jesteśmy w tym razem

Jakiś stopień tej odporności można przypisać wielkości. W dużym kraju, większa firma może rozszerzać swoją działalność między różnymi lokalizacjami, istnieją także obszary na wyższym poziomie gruntu, do których można ewakuować ludzi. Często wydaje się, że dla mniejszych firm, organizacji i krajów jest mniej opcji. To mniejsze wyspy ucierpiały najbardziej;

miejsca ledwo widoczne na mapie świata, których gospodarki opierają się na turystyce sezonowej, zostały zniszczone w bezprecedensowej skali.

Nawałnice zdarzają się co roku, ale ta dosłownie zmiażdżyła całe wyspy. W miarę rozwoju tej fatalnej sytuacji nadal pojawia się groźba kolejnych huraganów. Potrzeba będzie determinacji, planowania i wspólnego wysiłku z zewnątrz, aby pomóc ludziom w odzyskaniu sił i odbudowie. Konieczna będzie ścisła współpraca, która umożliwi wspólną reakcję na zmiany klimatyczne, które – bez kontroli – mogą prowadzić do dalszych nieoczekiwanych i niszczycielskich wydarzeń pogodowych.

Solidne podstawy

Zrozumienie podstawowych koncepcji zarządzania ciągłością działania pomaga rozszerzyć jego zastosowanie. Chociaż niektóre małe i średnie firmy mogą sądzić, że Normy Międzynarodowe są przeznaczone dla wielkich korporacji lub producentów, jest to błędne.

© yournameonstones / Adobe Stock

doświadczenia nie chodzi tylko o gwarancję dla społeczeństwa czy unikanie kłopotów w przyszłości. Takie działanie przynosi korzyści w postaci niższych kosztów ubezpieczenia i stanowi dowód gotowości na wszystko” – uważa James Crask.

Podstawowa dwuetapowa formuła

„Z historycznego punktu widzenia, szczególnie z perspektywy zarządzania ryzykiem, najwcześniejszymi użytkownikami zarządzania ciągłością działania były branże o wysokim stopniu regulacji, takie jak bankowość” – powiedział Crask. Tak więc, gdy branże o kluczowym znaczeniu dla bezpieczeństwa, takie jak branża wydobywcza, świetnie radziły sobie z bezpieczeństwem na statkach lub platformach wiertniczych, to często nie radziły sobie w innych obszarach, takich jak np. IT: „nadmierne skupienie się na radzeniu sobie z ryzykiem może zwiększyć podatność na zagrożenia. Pręźnie działające organizacje będą się przyglądać również aspektom behawioralnym”.

Przyjmując szerokie podejście, badając podstawowe zasady i zadając sobie pytanie – co to dla mnie oznacza, wszystkie firmy (i duże, i małe) mogą być lepiej przygotowane na przyszłość i na nieoczekiwane sytuacje. Wygląda na to, że formuła zachowania ciągłości działania jest prosta: *Zachowaj spokój i ISO 22301*.

W przypadku wielu Norm Międzynarodowych, w szczególności dotyczących systemów zarządzania ISO, tak naprawdę chodzi o sformalizowanie procesów i zachowań, które rozpatrywane indywidualnie są tylko dobrą praktyką. Kluczem jest zdefiniowanie interakcji tych praktyk i tego, jak utrata funkcji w jednym obszarze wpłynie na całość działania. Chodzi także o zawarcie w normach wiedzy długoletnich i doświadczonych pracowników lub właścicieli.

Tym sposobem, poprzez zrozumienie i wprowadzenie podstawowych zasad z ISO 22316 oraz norm powiązanych takich jak ISO 31000, *Risk management – Principles and guidelines*, nawet małe przedsiębiorstwa mogą przyjąć kompleksowe podejście zapewniające poprawę ich odporności. Dla jednych wystarczające będzie posiadanie solidnego systemu na miejscu, dla innych, szczególnie dla większych firm, ważny będzie certyfikat zgodności z ISO 22301. „Zazwyczaj firmy będące częścią łańcucha dostaw lub sieci usług zdobywają certyfikaty. Według mojego

Oprac. I.P.

Źródło: ISOfocus, November-December 2017

Znormalizowane KODY KRAJÓW, czyli PN-EN ISO 3166

Na co dzień możemy znaleźć wiele rodzajów kodów np. definiujących nazwy domen („.fr” – Francja, „.au” – Australia), określających narodowość (posiadacza paszportu) czy nazwę państwa. Robiąc przelew z jednego banku do drugiego, dzięki kodom krajów można ustalić siedzibę banku. Trudno też bez nich wyobrazić sobie właściwe i sprawne funkcjonowanie np. poczty, szczególnie jeśli wymieniane są przesyłki międzynarodowe w kontenerach oznaczonych odpowiednim kodem kraju. Ich stosowanie ułatwia więc wymianę towarów i informacji, pozwala także na uniknięcie pomyłek.

Jeśli trzeba podać aktualne nazwy krajów w postaci kodowanej, to pomoże w tym norma PN-EN ISO 3166.

Co to za norma?

PN-EN ISO 3166 to norma składająca się z trzech części:

- 3166-1 – zawiera kody reprezentujące aktualne nazwy krajów, terytoriów zależnych i innych obszarów o szczególnym znaczeniu geopolitycznym, na podstawie wykazów nazw krajów otrzymanych z Organizacji Narodów Zjednoczonych;
- 3166-2 – ustala kod reprezentujący nazwy głównych jednostek administracyjnych lub podobnych obszarów, krajów itp. uwzględnionych w części 1. normy;

© Cybrain Shadrin / Adobe Stock

- 3166-3 – ustala kod reprezentujący nieaktualne nazwy krajów, tj. nazwy krajów usunięte z ISO 3166 od czasu jej pierwszej publikacji w 1974 r.

Celem normy jest zdefiniowanie międzynarodowo uznanych kodów składających się z liter i/lub cyfr przypisanych do danego kraju. Nie określa jednak nazw krajów – informacje te pochodzą ze źródeł ONZ (Terminology Bulletin Country Names and the Country and Region Codes for Statistical Use maintained by the United Nations Statistics Divisions).

Po co kody i jakie są ich rodzaje?

Aby uniknąć błędów, które mogą wystąpić np. po użyciu nazwy kraju (która zmienia się w zależności od używanego języka), możemy posłużyć się kombinacją liter i/lub cyfr zrozumiałych na całym świecie.

Możemy wyróżnić trzy rodzaje kodów:

- dwuliterowy (alfa-2) stanowi kombinację dwóch wielkich liter z 26-literowego alfabetu łacińskiego (z pominięciem znaków diakrytycznych) z ciągu AA do ZZ;
- trzyliterowy (alfa-3) jest oparty na kodzie alfa-2 i stanowi kombinację trzech wielkich liter z 26-literowego alfabetu łacińskiego (z pominięciem znaków diakrytycznych) z ciągu AAA do ZZZ, dla przypadków, w których użycie tego kodu byłoby korzystne;
- trzycyfrowy (numeryczny-3) z ciągu 000 do 899.

Użytkownicy powinni wyraźnie określić, którego z trzech kodów używają.

Norma ISO 3166 jest regularnie aktualizowana, aby odzwierciedlić zmiany w nazwach krajów i jednostkach administracyjnych. Zmiany te monitoruje Agencja ISO 3166/MA, która składa się z przedstawicieli 14 organizacji.

Źródło: www.iso.org
Oprac. A.K.

Artykuły żywnościowe – Oznaczanie pierwiastków śladowych

Kadm, ołów, rtęć i arsen są najbardziej niebezpiecznymi metalami ciężkimi występującymi w żywności. Tymi metalami najbardziej zanieczyszczone są warzywa korzeniowe, liściowe (absorbujące toksyczne substancje pochodzące z pyłów przemysłowych lub spalin silnikowych) oraz zboża, owoce i produkty spożywcze, których skażenie jest wynikiem nie tylko technologii, lecz także substancji dodawanych do nich w procesie produkcji.

W grudniu 2017 roku opublikowano polskie wersje językowe dwóch Norm Europejskich z zakresu metod analitycznych do oznaczania metali ciężkich i jodu w żywności. Opracowane zostały na podstawie Mandatu M/422 *Methods of analysis for heavy metals and iodine in food* skierowanego przez Komisję Europejską i Europejskie Stowarzyszenie Wolnego Handlu do CEN. Za realizację ww. tematów odpowiada merytorycznie CEN/TC 275 *Food analysis – Horizontal methods*, WG 10 *Elements and their chemical species*, którego odpowiednikiem krajowym jest KT 235 ds. Analizy Żywności. A tymi normami są:

[PN-EN 16801:2016-05 Artykuły żywnościowe – Oznaczanie pierwiastków śladowych i ich form chemicznych – Oznaczanie metylortęci w artykułach żywnościowych pochodzenia morskimi metodą rozcieńczania izotopowego GC-ICP-MS;](#)

PN-EN 16802:2016-05 Artykuły żywnościowe – Oznaczanie pierwiastków śladowych i ich form chemicznych – Oznaczanie arsenu nieorganicznego w artykułach żywnościowych pochodzenia morskiego i roślinnego metodą anionowymiennej HPLC-ICP-MS.

Cztery z Norm Europejskich określonych w Mandacie M/422 do realizacji na grudzień 2011 r. zastały opublikowane zgodnie z harmonogramem i wprowadzone do zbioru PN jako:

PN-EN 15764:2010 Artykuły żywnościowe – Oznaczanie pierwiastków śladowych – Oznaczanie zawartości cyny metodą płomieniowej absorpcyjnej spektrometrii atomowej oraz absorpcyjnej spektrometrii atomowej z atomizacją w piecu grafitowym (FAAS i GFAAS) po mineralizacji ciśnieniowej;

PN-EN 15765:2010 Artykuły żywnościowe – Oznaczanie pierwiastków śladowych – Oznaczanie zawartości cyny metodą spektrometrii mas z plazmą wzbudzoną indukcyjnie (ICP-MS) po mineralizacji ciśnieniowej;

PN-EN 15763:2010 Artykuły żywnościowe – Oznaczanie pierwiastków śladowych – Oznaczanie zawartości arsenu, kadmu, rtęci i ołowiu metodą spektrometrii mas z plazmą wzbudzoną indukcyjnie (ICP-MS) po mineralizacji ciśnieniowej;

PN-EN 15111:2008 Artykuły żywnościowe – Oznaczanie pierwiastków śladowych – Oznaczanie zawartości jodu metodą ICP-MS (spektrometria mas z plazmą wzbudzoną indukcyjnie) – polska wersja językowa.

Zanieczyszczenie metalami ciężkimi coraz częściej dotyczy także wód, co uwidacznia się u niektórych gatunków ryb. Badania wykazały, że najczęściej są one skażone ołowiem, związkami arsenu i metylortęcią (forma chemiczna rtęci, budząca najwięcej obaw – może stanowić nawet ponad 90% całkowitej zawartości rtęci w rybach i owocach morza).

Cyna (nieorganiczna) – metal, który w nadmiarze może być szkodliwy dla zdrowia – może znajdować się w puszkowanym jedzeniu i napojach lub w związkach cyny stosowanych jako fungicydy.

Jod – pierwiastek wchodzący w skład wielu enzymów – najważniejszymi z nich są tyrozyna oraz trójjodotyronina. Jod należy do składników odżywczych, które nie są magazynowane w organizmie człowieka i musi być dostarczany z dietą. Pewne ilości tego pierwiastka mogą być również absorbowane z powietrza przez układ oddechowy i skórę. Deficyt jodu w artykułach żywnościowych powoduje niedoczynność tarczycy (powiększa się i rozrasta); u dzieci zaś niedobór jodu może być przyczyną kretynizmu. Nadmiar tego pierwiastka także jest szkodliwy.

Dokumentem, w którym określono dopuszczalne poziomy metali ciężkich, a także wyszczególniono produkty, w których powinny być analizowane te pierwiastki jest ROZPORZĄDZENIE KOMISJI (WE) NR 1881/2006 z dnia 19 grudnia 2006 r. ustalające najwyższe dopuszczalne poziomy niektórych zanieczyszczeń w środkach spożywczych, zmienione rozporządzeniem (WE) nr 629/2008.

W celu zapewnienia jednolitego wykonywania przepisów o najwyższych dopuszczalnych poziomach pierwiastków śladowych/metali ciężkich, właściwe organy kontrolne powinny stosować te same kryteria dotyczące pobierania próbek oraz te same kryteria przeprowadzania badań analitycznych w całej UE. Zwaliowane metody określone w wyżej wymienionych Polskich Normach umożliwią urzędowym jednostkom kontrolnym egzekwowanie przestrzegania prawidłowości przeprowadzania procesów produkcyjnych poprzez wykrywanie przekroczonych poziomów metali ciężkich w żywności w porównaniu do dopuszczalnych poziomów określonych w przepisach obowiązujących w Unii Europejskiej.

Alina Marczuk
Sekretarz KT 235 ds. Analizy Żywności
Sektor Żywności, Rolnictwa i Leśnictwa

Sprawdziany graniczne gładkie

WYMIARÓW WEWNĘTRZNYCH I ZEWNĘTRZNYCH

W wyniku ubiegłorocznych prac w KT 48 ds. Podstaw Budowy Maszyn opublikowana została polska wersja językowa PN-EN ISO 1938-1 Specyfikacje geometrii wyrobów (GPS) – Wyposażenie do pomiarów długości – Część 1: Sprawdziany graniczne gładkie wymiaru liniowego wewnętrznego lub zewnętrznego. Norma zawiera podstawy projektowania najczęściej stosowanych sprawdzianów granicznych – tzw. gładkich, przeznaczonych do weryfikacji wymiarów wewnętrznych, czyli elementów geometrycznych zwanych umownie otworami oraz wymiarów zewnętrznych, czyli elementów geometrycznych zwanych wałkami.

Sprawdziany gładkie do wałków i otworów są rozpowszechnione w przemyśle maszynowym od ponad 100 lat i pomimo ogromnego rozwoju technik pomiarowych nic nie zapowiada, by zaprzestano ich stosowania. Taki stan rzeczy wynika z niewątpliwych zalet sprawdzianów, z których warto przykładowo wymienić dużą szybkość kontroli, mały wpływ czynnika osobowego na podejmowaną decyzję o przyjęciu lub odrzuceniu wyrobu i stosunkowo niewielki koszt kontroli. Użycie niektórych sprawdzianów zapewnia weryfikację zgodną z wymaganiami powłoki, co z kolei jest bezpośrednio powiązane z zamiennością wałków i otworów.

Norma zawiera klasyfikację sprawdzianów opartą na podstawowej definicji sprawdzianu granicznego gładkiego. Opisano 7 typów sprawdzianów do otworów (typy A – G) oraz 3 typy sprawdzianów do wałków (typy H – K). Ze względu na funkcje sprawdzianów granicznych wyróżniono dwie podstawowe grupy: sprawdziany przechodnie (GO) i nieprzechodnie (NO GO).

W obszernym zestawieniu omówiono charakterystyki metrologiczne sprawdzianów, ze szczególnym uwzględnieniem wymiarów sprawdzianów przechodnych (w stanie nowym i zużyтым) oraz nieprzechodnych. Wymiary te i ich tolerancje podano w kilku obszernych tablicach.

Metodykę weryfikacji wymiarowej wyrobu za pomocą sprawdzianów podano w oddzielnym rozdziale, w którym znaleźć można wiele praktycznych wskazówek. Godne uwagi są dwa załączniki do normy A i B, w których usystematyzowano zasady stosowania sprawdzianów granicznych.

Normalizacja sprawdzianów do wałków i otworów ma w naszym kraju długą i bogatą historię. Warto wspomnieć PN/N-1 z 1947 r. oraz PN-72/M-02140, która była aktualna przez 44 lata.

Wszystkie dotychczasowe Polskie Normy dotyczące sprawdzianów do wałków i otworów były oparte na dokumentach ISO. W 2015 r. opublikowana została norma ISO 1938-1 oraz identyczna z nią Norma Europejska EN ISO 1938-1. Obecnie mamy do dyspozycji wersję w języku polskim.

*prof. Sławomir Biały
Przewodniczący KT 48*

ZARZĄDZANIE JAKOŚCIĄ dla małych przedsiębiorstw

Nowy poradnik

Małe przedsiębiorstwa stanowią największy obszar gospodarczy świata, dlatego bardzo ważne jest dostrzeżenie i wspieranie ich potencjału, który przekłada się na wzrost gospodarczy i zatrudnienie. Normy Międzynarodowe zapewniające odpowiednie wytyczne i najlepsze praktyki uwzględniają na równi potrzeby globalnych przedsiębiorstw i tych małych, zapewniając im udział w korzyściach wynikających ze skuteczności i efektywności, jakie daje ISO 9001.

Jak zwiększyć efektywność organizacji?

Zarządzanie jakością to podejście, dzięki któremu organizacja doskonali efektywność i elastyczność w celu spełnienia wymagań, potrzeb i oczekiwań klienta. Dzięki usprawnianiu procesów w firmie wzrasta konkurencyjność jej produktów i usług. Decyzje podejmowane w początkowych etapach wdrażania i rozwijania systemu zarządzania jakością w organizacji będą miały duży wpływ na te zagadnienia.

Nowy poradnik

Komitet ISO/TC 176 opracował poradnik, w którym podano wskazówki dla małych przedsiębiorstw dotyczące opracowania i wdrażania systemu zarządzania jakością opartego na ISO 9001:2015. Wymagania normy mają charakter ogólny i co ważne – są przeznaczone do stosowania przez wszystkie organizacje, niezależnie od ich rodzaju, wielkości i dostarczanego wyrobu lub usługi.

Poradnik podzielono na następujące części:

- System zarządzania jakością;
- Od czego zacząć;
- Wskazówki dotyczące ISO 9001;
- Załącznik A (opis metody wdrożenia ISO 9001:2015 w małym przedsiębiorstwie);
- Załącznik B (krótki opis procesu certyfikacji/rejestracji);
- Załącznik C (siedem zasad zarządzania jakością, które stanowią podstawę ISO 9001:2015);
- Bibliografia (normy powołane w ISO 9001 i inne dokumenty powołane w niniejszym poradniku albo takie, które mogą być przydatne).

Publikacja dzięki przystępnemu językowi i licznym konkretnym przykładom z szerokiego zakresu sektorów ułatwia użytkownikom zrozumienie Normy Międzynarodowej ISO 9001, która stała się istotnym narzędziem w gospodarce światowej.

Poradnik został opracowany w języku polskim i opublikowany przez Polski Komitet Normalizacyjny. Można go kupić w sklepie PKN.

Oprac. A.K.

ORGANY TECHNICZNE

styczeń 2018

Komitety Techniczne

Nowi Przewodniczący Komitetów Technicznych

W styczniu Prezes PKN powołał na 4-letnią kadencję do pełnienia funkcji Przewodniczącego:

- w **KT 26 ds. Wyrobów Włókienniczych** mgr **Agnieszkę Dałek** reprezentującą Instytut Włókiennictwa
- w **KT 29 ds. Analiz Chemicznych Rud, Koncentratów i Metali** prof. dra hab. inż. **Andrzeja Wyciślika** reprezentującego Politechnikę Śląską
- w **KT 72 ds. Elektroenergetycznego Sprzętu Ochronnego i do Prac pod Napięciem** mgra inż. **Bogumiła Dudka** reprezentującego PSE Inwestycje S.A.
- w **KT 107 ds. Technicznych Wyrobów Włókienniczych** mgr inż. **Ewę Witczak** reprezentującą Instytut Włókiennictwa
- w **KT 214 ds. Wyrobów Bitumicznych i Poli-merowych do Izolacji Wodochronnych w Budo-wnictwie** dr inż. **Barbarę Francke** reprezentującą Instytut Techniki Budowlanej

Nowi Sekretarze Komitetów Technicznych

W styczniu Prezes PKN powołał do pełnienia funkcji Sekretarza:

- w **KT 48 ds. Podstaw Budowy Maszyn** dr **Katarzynę Falińską** z Polskiego Komitetu Normalizacyjnego
- w **KT 54 ds. Chemicznych Źródeł Prądu** mgra inż. **Sławomira Zielińskiego** z Polskiego Komitetu Normalizacyjnego
- w **KT 128 ds. Projektowania i Wykonawstwa Konstrukcji Metalowych i Konstrukcji Zespolonych** Panią **Jolantę Ryll** z Polskiego Komitetu Normalizacyjnego

- w **KT 131 ds. Dźwigów, Schodów i Chodników Ruchomych** mgr inż. **Michała Dębskiego** reprezentującego Urząd Dozoru Technicznego
- w **KT 157 ds. Zagrożeń Fizycznych w Środowisku Pracy** dra inż. **Emila Kozłowskiego** reprezentującego Centralny Instytut Ochrony Pracy - Państwowy Instytut Badawczy
- w **KT 206 ds. Obrabiarek i Narzędzi Skrawających do Metali oraz Oprzyrządowania Przedmiotowego i Narzędziowego** dr **Katarzynę Falińską** z Polskiego Komitetu Normalizacyjnego
- w **KT 211 ds. Wyrobów do Izolacji Ciepłej w Budownictwie** mgr inż. **Małgorzatę Litwę** z Polskiego Komitetu Normalizacyjnego
- w **KT 213 ds. Projektowania i Wykonawstwa Konstrukcji z Betonu** Panią **Jolantę Ryll** z Polskiego Komitetu Normalizacyjnego
- w **KT 233 ds. Konstrukcji Murowanych** mgr inż. **Małgorzatę Litwę** z Polskiego Komitetu Normalizacyjnego
- w **KT 246 ds. Ochrony Radiologicznej** dra **Krzysztofa Pachockiego** reprezentującego Centralne Laboratorium Ochrony Radiologicznej
- w **KT 252 ds. Projektowania Konstrukcji Murowych** Panią **Jolantę Ryll** z Polskiego Komitetu Normalizacyjnego
- w **KT 299 ds. Technologii i Maszyn do Obróbki Plastycznej Metali** dr **Katarzynę Falińską** z Polskiego Komitetu Normalizacyjnego
- w **KT 307 ds. Zrównoważonego Budownictwa** mgr inż. **Małgorzatę Litwę** z Polskiego Komitetu Normalizacyjnego

Nowi członkowie Komitetów Technicznych

W styczniu Prezes PKN powołał na członków KT następujące podmioty:

- **3M Poland Sp. z o.o.** do **KT 115 ds. Hałasu w Środowisku** i **KT 157 ds. Zagrożeń Fizycznych w Środowisku Pracy**
- **Biuro Handlowe BEST** **Paweł Gawroński** do **KT 138 ds. Kolejnictwa**
- **BKT Elektronik Sp. z o.o.** do **KT 173 ds. Interfejsów i Budynkowych Systemów Elektronicznych**
- **CWB Sp. z o.o.** do **KT 127 ds. Surowców Hutniczych i Stali**, do **KT 169 ds. Okien, Drzwi, Żaluzji i Okuć**, **KT 195 ds. Prefabrykatów z Betonu** i **KT 274 ds. Betonu**
- **ENPROM Sp. z o.o.** do **KT 80 ds. Ogólnych w Sieciach Elektroenergetycznych**
- **J.S. Hamilton Poland SA** do **KT 133 ds. Opakowań**
- **Państwowy Instytut Weterynaryjny - Państwowy Instytut Badawczy** do **KT 190 ds. Biologii Gleby**
- **Polską Izbę Gospodarczą Elektrotechniki** do **KT 8 ds. Terminologii, Dokumentacji i Symboli Graficznych, Oznaczeń Wielkości i Jednostek Miar w Elektryce**
- **SOLBET LUBARTÓW SA** do **KT 233 ds. Konstrukcji Murowanych**
- **Urząd Dozoru Technicznego** do **KT 290 ds. Technik Specjalnych w Elektryce**
- **Wavin Polska SA** do **KT 55 ds. Instalacji Elektrycznych i Ochrony Odgromowej Obiektów Budowlanych**

Odwołania członków Komitetów Technicznych

W styczniu Prezes PKN odwołał z członka KT:

- **3M Wrocław Sp. z o.o.** z **KT 21 ds. Środków Ochrony Indywidualnej Pracowników**
- **AROT POLSKA Sp. z o.o.** z **KT 55 ds. Instalacji Elektrycznych i Ochrony Odgromowej Obiektów Budowlanych**
- **ELKO-BIS Systemy Odgromowe Sp. z o.o.** z **KT 55 ds. Instalacji Elektrycznych i Ochrony Odgromowej Obiektów Budowlanych**
- **Galmar Marciniak Sp.J.** z **KT 55 ds. Instalacji Elektrycznych i Ochrony Odgromowej Obiektów Budowlanych**
- **Google Poland Sp. z o.o.** z **KT 288 ds. Multimediów**
- **HONEYWELL Sp. z o.o.** z **KT 52 ds. Systemów Alarmowych Włamania i Napadu**
- **Instytut Energetyki - Instytut Badawczy** z **KT 54 ds. Chemicznych Źródeł Prądu**
- **Przedsiębiorstwo Produkcji i Montażu ELEMPOL Sp. z o.o.** z **KT 55 ds. Instalacji Elektrycznych i Ochrony Odgromowej Obiektów Budowlanych**
- **VINSAR Sp. z o.o.** z **KT 278 ds. Wodociągów i Kanalizacji**

Ochrona danych osobowych w szkole

ZMIANY WYNIKAJĄCE

z **RODO**

SKOLENIE

Oferta specjalna dla szkół

Nowe przepisy o ochronie danych osobowych wejdą w życie w maju 2018 r. O tym, jak przygotować się do tych zmian dowiesz się na naszym szkoleniu.

Zagadnienia:

- ✓ Wprowadzenie do podstawowych zagadnień
- ✓ UODO kontra RODO – co się zmienia?
- ✓ Przesłanki legalności przetwarzania danych
- ✓ Kiedy niezbędna jest zgoda na wykorzystanie wizerunku przez szkołę?
- ✓ Zasady organizacji konkursów i udziału
- ✓ Powierzenie i udostępnianie danych
- ✓ Udostępnianie wizerunku uczniów
- ✓ System Zarządzania Bezpieczeństwem Informacji wg RODO

Wszystkie zagadnienia będą poparte przykładami i praktycznymi ćwiczeniami.

Miejsce szkolenia:

Polski Komitet Normalizacyjny, ul. Świętokrzyska 14, Warszawa

Cena szkolenia:

320,00 zł netto + 23% VAT/osobę

Więcej szczegółów na stronie wiedza.pkn.pl

Kontakt: szkolenia@pkn.pl; tel. 22 55 67 766